

PLA DE MESURES ANTIFRAU

JUNY 2022

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	2
2. PLA DE MESURES ANTIFRAU.....	5
2.1 Objecte i abast del Pla.....	5
2.2 Àmbit d'aplicació	5
2.3 Definició de continguts funcionals en relació amb les mesures de prevenció, detecció i correcció del conflicte d'interessos, el frau i la corrupció.....	6
2.4 Definició de l'estructura organitzativa.....	7
2.5 Procediment pel tractament del possible conflicte d'interès	9
2.6 Mesures antifrau pel que fa als quatre elements clau del cicle antifrau: prevenció, detecció, correcció i persecució	12
3. ANNEX.....	23
3.1 Declaració institucional vers el frau	23
3.2 Model de Declaració d'Absència de Conflicte d'Interès	24

1. INTRODUCCIÓ

La redacció del present document té com a objectiu l'elaboració d'un Pla de mesures antifrau establert com a obligatori a l'Ordre HFP/1030/2021, del 29 de setembre, pel què es configura el sistema de gestió del Pla de recuperació, Transformació i Resiliència, en endavant PRTR, per tal de donar compliment a les exigències comunitàries en matèria de prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i el conflicte d'interessos.

A la mateixa Ordre, concretament al seu article 6.6, s'indica quin ha de ser el procediment genèric a seguir en el cas que es detecti un indicati de frau o corrupció que pugui afectar als interessos financers de la Unió, si bé és precís que es concretin com ho ha de portar a terme cada entitat. Així, per l'adient protecció dels interessos financers de la Unió, la Comissió Europea considera necessària l'adopció de mesures *ex-ante* juntament amb mesures *ex-post* en l'àmbit de la prevenció basades en anàlisis dels riscos.

En aquest sentit, l'Ordre pretén protegir els interessos financers de la Unió obligant a les entitats decisores i executores a incorporar en el seu àmbit intern de gestió i control els principis o criteris de gestió específics del PRTR continguts en l'article 2 de l'Ordre i, entre ells, d'acord amb l'apartat 2.d), el reforç de mecanismes per a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interès.

L'Ordre obliga a tota entitat, decisora o executora, que participi en l'execució de les mesures del PRTR a disposar d'un Pla de mesures antifrau que li permeti garantir i declarar que, en el seu respectiu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han utilitzat de conformitat amb les normes aplicables, en particular, a les que fan referència a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos.

El Pla de mesures antifrau persegueix reforçar el compromís de l'entitat amb la lluita contra el conflicte d'interès, el frau i la corrupció mitjançant l'aplicació d'un sistema específic que permeti el desenvolupament d'un control de la gestió de forma continuada. No és baladí posar de manifest que el risc sempre existeix, però l'objectiu que es persegueix és poder disposar d'un sistema i de mecanismes que permetin mitigar-lo i reduir-lo al màxim possible.

Pel que fa al Consorci per a la Gestió dels Residus del Vallès Oriental, en endavant Consorci, aquest ja compta amb un Pla d'Integritat Ètica, en endavant PIE, el qual es va elaborar en resposta al marc legal de la Llei 9/2013 de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern i la Llei catalana 19/2014 de 29 de desembre, amb el mateix nom. Aquest document no només vol ser reactiu, sinó que és actiu i s'emmarca en la voluntat de millorar la governança pública de l'entitat.

El PIE és un document extens que repassa la teoria del bé comú i la ètica de la cura pública amb referències a autores com Helena Olofsdotter Stensöta, entre d'altres, en el desenvolupament del concepte d'ètica de la cura pública, el bon govern i la transparència vinculada a l'ètica.

En el seu apartat quart, el PIE es centra en un enfocament teòric de la corrupció indicant que aquest no és un fenomen contemporani ja que pensadors clàssics com Plató i Aristòtil, renaixentistes com Maquiavel o moderns com Montesquiu ja van reflexionar sobre la corrupció, els seus mals intrínsecs i els mals que genera.

Posteriorment, en l'apartat cinquè s'hi exclama que els codis ètics i de bona conducta són una de les eines per combatre aquests problemes, però és necessari i d'una importància vital que aquests codis reflecteixin els valors i les pràctiques a les quals el conjunt dels servidors públics i la societat volen tendir, i no constituir un simple document aprovat sense cap aplicació diària.

Per altra banda, el PIE expressa que és necessari desplegar i portar a la pràctica els vuit elements de la infraestructura ètica que s'hi descriuen essent aquests els següents:

1. El compromís polític.
2. El marc legal eficaç.
3. Els mecanismes de responsabilitat.
4. Els codis de conducta.
5. Els mecanismes d'adaptació professional (incloent-hi la formació).
6. Les condicions del servei públic.
7. Les entitats coordinadores de temes ètics.
8. La societat civil activa (incloent-hi mitjans de comunicació fiscalitzadors).

Finalment, en el seu apartat sisè, el PIE indica com a àmbits específics d'intervenció la contractació pública i la regulació dels lobbies.

Les accions de millora de la qualitat institucional del PIE es complementen amb un document que incorpora les accions concretes a realitzar per aconseguir els objectius que es marca. Aquest document s'anomena Accions del Pla d'Integritat Ètica i s'hi exposen tots i cadascun dels elements de la infraestructura ètica acompanyats d'accions a realitzar per tal de millorar la integritat ètica de l'entitat en línia amb les recomanacions de la OCDE.¹

Tot i que tal com s'ha esmentat anteriorment, el PIE és un document enfocat a la voluntat de millorar la governança pública del Consorci, en aquest document hi manca una visió més pràctica de la realitat de la institució enfocada primordialment a la prevenció, detecció, correcció i persecució del frau i els conflictes d'interès referits en l'article 6 de l'Ordre HFP/1030/2021, del 29 de setembre, per tal de salvaguardar els interessos financers de la Unió en el marc del PRTR.

Nogensmenys, el Consorci també disposa d'un Protocol de prevenció del frau i la corrupció en matèria de contractació pública que la Comissió de Executiva va aprovar contractar el 26 de maig de 2020 a FAD Legal Boutique, SLP. El Protocol de prevenció és un instrument per gestionar el risc d'incórrer en possibles pràctiques irregulars, corruptives, de frau o favoritisme que es pugin produir en qualsevol organització, als efectes de crear una estructura ètica i d'integritat, transparència i bon govern.²

Pel que fa a les propostes concretes d'actuació i millores, el Protocol identifica els àmbits d'actuació següents:³

1. Planificació i presa de decisions transversals:
  - Elaboració de cronogrames d'actuació.
  - Control dels procediments de contractació.
  - Mecanismes de presa de decisions transversals.
2. Tramitació i contingut dels expedients de contractació:
  - Control i seguiment sobre el contingut dels expedients de contractació.
3. Consultes preliminars de mercat:
  - Preparació de consultes preliminars.

---

¹ (Organització de Cooperació i Desenvolupament Econòmic, 2017, p. 27).

² FAD Legal Boutique, SLP, 2020. Proposta d'actuació i implantació del Protocol de prevenció del frau i la corrupció en matèria de contractació pública. P.1

³ Op. Cit. P.5

4. Contractació menor:
  - Control i seguiment dels objectes contractuals i les necessitats recurrents.
5. Instruccions internes i procedimentalització:
  - Elaborar i aprovar instruccions internes.
  - Procedimentalitzar els procediments, establint responsables dels tràmits i terminis.
6. Pla de formació:
  - Aprovar un pla de formació intern.
  - Aprovar un canal de consultes i registre de respostes.
7. Selecció de personal directiu i de comandament que intervén en el procediment contractual:
  - Redacció de bases generals per a convocar processos de selecció de personal directiu i càrrecs de comandament.
8. Protocol de detecció i gestió de conflictes d'interès:
  - Aprovar un protocol de detecció i gestió de conflictes d'interès.
9. Protocol de detecció i gestió de pràctiques col·lusòries:
  - Aprovar un protocol de detecció i gestió de pràctiques col·lusòries.
10. Mecanismes de seguiment, control i retiment de comptes: Sistema disciplinari i davant d'incompliments.
  - Aprovar un protocol de seguiment, control i retiment de comptes que comprometi totalment el cicle integral dels contractes.
  - Aprovar indicadors d'avaluació i control del Pla Anual de Contractació.
  - Aprovar un codi ètic i de conducta i posada en funcionament d'un canal de denúncies.

A l'últim punt de l'esmentat protocol, pel que fa als mecanismes de control i seguiment del compliment del codi ètic, s'esmenta que es pot preveure la constitució d'un òrgan de seguiment el qual, tindria les funcions següents:

- Difondre el contingut del codi i vetllar pel seu compliment.
- Promoure accions de formació, informació i sensibilització entre els membres de l'ens.
- Impulsar mesures de prevenció d'actuacions contràries als principis que promulga el codi.
- Respondre dubtes, consultes, observacions, etc. Vinculades a l'àmbit d'aplicació del codi.
- Rebre comunicacions de suposats incompliments per promoure la investigació dels fets comunicats i proposar la seva possible resolució.
- Formular recomanacions sobre els principis i valors regulats en el codi.
- Emetre informes quan així els sigui requerit, vinculats a l'objecte del codi.
- Revisar anualment els continguts del codi i avaluar-ne el compliment.
- Elaborar una memòria-informe sobre l'activitat de l'òrgan.

Així, el Pla de mesures antifrau que s'elabora en el present document també pretén actualitzar ara que complementar el PIE redactat anteriorment pel Consorci i el Protocol de prevenció.

2. PLA DE MESURES ANTIFRAU

2.1 Objecte i abast del Pla

L'objecte del present Pla és concretar les mesures a portar a terme pel que fa al control del risc del frau a l'entitat essent conscients de les competències atribuïdes al Consorci en aquesta matèria, les quals, en cap cas inclouen competències d'investigació sinó que es limiten exclusivament a competències administratives.

Aquest Pla tindrà una durada indefinida però serà necessària i essencial una revisió de forma periòdica cada 4 anys i, en tot cas, l'avaluació del risc, impacte i probabilitat de risc de frau en els processos clau de l'execució es revisaran de manera biennal o anual quan s'hagi detectat algun cas de frau o s'hagin produït canvis significatius en els procediments o personal de l'entitat.

Tal com s'ha anat avançant en el document, el Pla està compost per un sistema basat en quatre grans eixos o pilars per tal d'afrontar eficaçment els diferents aspectes del frau i la corrupció. Aquests eixos són els següents:

1. La prevenció.
2. La detecció.
3. La correcció.
4. La persecució.

A part, el Pla també inclou el procediment a seguir pel que fa al tractament dels possibles conflictes d'interès, tenint en compte que, si bé l'existència d'un possible conflicte d'interès no determina necessàriament l'existència inequívoca de frau, el fet de no resoldre aquest conflicte a temps si que podria esdevenir una situació de frau. Un conflicte d'interès no resolt constituïria, per tant, un indicador d'un possible cas de frau. Així, la primera de les fases en les que es pot posar en evidència la possible concurrència de frau es la situació d'un conflicte d'interès no resolt, és a dir, quan el/s afectat/s no s'ha/n abstingut degudament o no han estat recusats en cas de que es produïssin situacions de conflicte d'interès o s'hagin tingut coneixement d'aquestes.

Tant l'objecte com l'abast del Pla estan definits en concordança amb l'article 22 del Reglament(UE) 2021/241 del Parlament Europeu i el Consell, de 12 de febrer de 2021, pel que s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència i amb l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la que es configura el sistema de gestió del PRTR como base jurídica per a l'elaboració i aprovació d'aquest Pla.

2.2 Àmbit d'aplicació

És rellevant destacar que, tot i que aquestes mesures venen motivades específicament per a portar-se a terme en l'àmbit de l'execució dels fons de recuperació i resiliència, aquest fet esdevé una oportunitat per a estendre les mesures que es dissenyin en aquest document a la resta d'àmbits que puguin ser potencialment objecte de frau. Així, en consonància amb el descrit anteriorment en el PIE, es referma la voluntat del Consorci per a millorar la governança pública, la integritat ètica i el control, prevenció, detecció, correcció i persecució del frau i els conflictes d'interessos.

2.3 Definició de continguts funcionals en relació amb les mesures de prevenció, detecció i correcció del conflicte d'interessos, el frau i la corrupció

Integritat institucional: La integritat d'un ens públic és el resultat de l'actuació diària de totes i cadascuna de les persones que treballen dins o per a aquella organització. La integritat institucional va més enllà d'aprovar una política anticorrupció o redactar un codi ètic. Es produeix quan el funcionament operatiu de la institució (polítiques, processos i procediments, sistemes de treball, etc.), els estàndards ètics i les estratègies de prevenció de la corrupció estan plenament integrats per permetre assolir les finalitats (l'interès general) per a les quals la institució fou creada. Com més coherència i consistència hi hagi entre totes aquestes actuacions i els principis, valors i normes de l'ordenament jurídic, més integritat institucional trobarem.

Cultura administrativa íntegra: cultura administrativa en la qual els processos, conductes i resultats de l'acció municipal responen de manera explícita a un seguit de normes, principis i valors ètics i de transparència.

Irregularitat: és un concepte ampli que comprèn infraccions normatives, per acció o omissió, que tenen com a efecte un perjudici. S'empra principalment en el context de la regulació de la Unió Europea, en la seva dimensió d'afectació al pressupost.

Frau: Al cos normatiu de la Unió Europea, es fa referència al frau que afecta els interessos financers, en matèria de despesa, qualsevol acció o omissió intencionada relativa a:

- L'ús o presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, que tinguin per efecte la percepció o la retenció indeguda de fons procedents del pressupost general de les Comunitats Europees o dels pressupostos administrats per les Comunitats Europees o pel seu compte.
- L'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tingui el mateix efecte.
- El desviament dels mateixos fons amb finalitats diferents d'aquelles per a les quals foren concebuts en un principi.

En paraules de la Comissió Europea, "l'element d'engany intencionat és el que distingeix el frau del terme més general d'irregularitat". En el nostre ordenament jurídic, la noció de frau (fiscal, comercial, etc.) té sempre dues notes comunes: la intencionalitat i l'artifici per defraudar o enganyar.

Corrupció: abús de la posició o càrrec públic en benefici privat.

La Unió Europea distingeix la noció de corrupció pròpia del dret penal i necessàriament més estricta, d'una noció més àmplia emprada en la vessant preventiva. En aquest segon sentit, la Unió Europea emprà la definició del Programa Global de Nacions Unides contra la Corrupció i defineix corrupció com «l'abús de poder per obtenir beneficis de caràcter privat», en la qual queda inclòs tant el poder vinculat a l'ocupació d'un càrrec o lloc de treball públic (corrupció pública) com el propi del sector privat (corrupció privada).

Compliance: funció que identifica, assessora, alerta, fa seguiment i reporta els riscos de compliment de les organitzacions, és a dir, els riscos de rebre sancions per incompliments legals o de regulacions, tenir pèrdues financeres o de reputació produïts per incompliment de les lleis aplicables, les regulacions, codis de conducta i estàndards de bones pràctiques. En aquest sentit, un sistema d'integritat públic incorpora la vessant de compliance, però va més enllà d'aquesta en tant en quant té per objectiu la preservació i garantia de l'interès general, a través de polítiques antifrau, però també de transparència, ètica pública i bon govern.

Conflicte d'interès: tota situació de risc en què l'interès particular d'una persona podria interferir en l'exercici adient del seu discerniment professional en nom d'una altra que, legítimament, confia en aquell judici.

Conflicte d'interès real: El conflicte d'interès real es produeix quan la persona té un interès particular en una determinada decisió o discerniment professional, i es troba ja en situació efectiva d'oferir aquest judici. Ens trobem doncs davant d'un risc actual, present.

Conflicte d'interès potencial: El conflicte d'interès potencial es produeix quan la persona té un interès particular que podria influir una determinada decisió des de la posició o càrrec que ocupa, en el moment en què encara no es troba en la situació d'oferir el judici. En aquest cas ens trobem davant d'un risc futur, que cal poder identificar a temps.

Conflicte d'interès aparent: El conflicte d'interès aparent quan no hi ha un interès particular real o potencial però una tercera persona podria concloure, raonablement, que sí que existeix. Ens trobem davant d'un risc reputacional, que es pot contrarestar facilitant la informació que per aclarir que l'aparença de conflicte d'interès no és real.

Risc: probabilitat que es produeixi un dany, una lesió, una pèrdua, una responsabilitat o qualsevol altre efecte nociu per a una institució pública o per a l'interès general, a causa de vulnerabilitats que poden ser internes o externes a aquella organització.

Risc extern: risc que emana de la relació dels estaments municipals que tenen capacitat de decisió sobre recursos públics, amb agents externs que intenten o poden intentar exercir una influència sobre el procés de presa de decisió en funció d'un interès propi. Els agents externs poden estar registrats com a grups d'interès, o no.

Bandera vermella: indicador de detecció de possibles situacions de frau. Es tracta d'un sistema d'indicadors emprat principalment en la gestió dels fons europeus. La materialització d'una bandera vermella no implica necessàriament l'existència de frau.

Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència (PRTR): instrument promogut a nivell de la Unió Europea orientat a mitigar els impactes de la pandèmia Covid-19, així com a transformar la societat, amb els objectius de modernitzar el teixit productiu, impulsar la descarbonització i el respecte al medi ambient, fomentar la digitalització, i la millora de les estructures i recursos destinats a la investigació i formació.

Mecanisme de Recuperació i Resiliència (MRR): instrument específic destinat a fer front als efectes i conseqüències adverses de la crisi de la Covid-19 a la Unió Europea, proporcionant ajuda financera significativa i eficaç per intensificar les reformes sostenibles i les inversions públiques connexes en els Estats membres.

2.4 Definició de l'estructura organitzativa

Les unitats del Consorci amb competències en matèria antifrau són dues:

Comitè antifrau

Aquesta unitat és la responsable del disseny de l'estratègia en la lluita contra el frau sobre la qual s'elaborarà el Pla, portarà a terme el seu seguiment, la seva actualització i l'avaluació del resultat obtingut.

Aquesta unitat és un òrgan col·legiat amb la composició següent:

- a) Gerent del Consorci o persona en qui delegui.
- b) Secretari/a del Consorci o persona en qui delegui.
- c) Interventor/a del Consorci o persona en qui delegui.

- d) Els/les directors/es d'àrea i/o caps de departament.
- e) Un/a jurista de Secretaria o de la unitat que tingui adscrits els serveis jurídics o un jurista extern expert en la matèria.
- f) Una persona de Gestió administrativa per a exercir les funcions de secretari/a del Comitè.

Les funcions del comitè antifrau són les següents:

1. Realitzar o, si s'escau, supervisar i aprovar l'avaluació de riscos als interessos financers de la Unió.
2. Proposar a l'òrgan que es consideri més adequat l'aprovació del Pla de mesures antifrau i la seva actualització periòdica, proposant els indicadors de risc aplicables.
3. Vetllar per la comunicació al personal de l'organització sobre l'aprovació i actualització del propi Pla de mesures i de la resta de comunicacions en relació amb aquest i a les mesures a adoptar.
4. Analitzar els assumptes que rebí que poguessin ser constitutius de frau o corrupció i, si s'escau, elaborar una proposta d'elevació a l'òrgan competent per a la seva reemissió a la institució que precedeixi d'acord amb la tipologia i abast del presumpte frau o corrupció.
5. Validar els models de documents necessaris per a la prevenció, detecció, correcció i persecució del conflicte d'interessos, el frau i la corrupció i documentar les actuacions relacionades.
6. Proposar mesures correctores i de millora dels procediments relatius a la prevenció, detecció, correcció i persecució del conflicte d'interessos, el frau i la corrupció.
7. Avaluar l'oportunitat d'incorporar aquesta matèria a través de cursos específics en el Pla de Formació de l'organització.
8. Establir canals d'informació en relació amb la protecció dels interessos financers de la Unió.
9. Pel que fa als àmbits de gestió amb una alta càrrega de treball per raó del nombre d'expedients o característiques dels procediments, definir un sistema de mostreig suficient, prioritzant els riscos associats a les seves actuacions, projectes i/o subprojectes, tot establint criteris de mostreig i, en cas de detectar debilitats, modificar tals criteris ampliant, si s'escau, les mostres.

Unitat de coordinació i seguiment de la gestió:

Aquesta unitat té les funcions de control de la gestió i li correspon la comprovació i anàlisi dels expedients identificats de risc i, quan sigui procedent, la proposta de mesures específiques.

Aquesta unitat està formada per un equip tècnic multidisciplinar que engloba els departaments següents:

- a) Departament de Contractació.
- b) Departament de Gestió econòmica.
- c) Serveis Jurídics.
- d) Gestió administrativa.

e) Recursos humans.

Les funcions de la unitat de coordinació i seguiment de la gestió són les següents:

1. Comunicació al personal de l'organització de l'aprovació i actualització del propi Pla de mesures i de la resta de comunicacions en relació amb aquest i les mesures que s'hagin de realitzar.
2. Divulgació entre el personal de l'organització de la informació corresponent a l'existència de la bústia de denúncies anònimes de l'Oficina Antifrau de Catalunya per a la comunicació d'informació sobre frau o irregularitats que afectin als fons europeus, que disposi d'un apartat específic relatiu al Mecanisme de Recuperació i Resiliència.
3. Establiment d'un procediment de treball com poden ser l'elaboració d'informes així com la instrucció dels expedients.
4. Elaboració dels models de documents necessaris per a la prevenció, detecció, correcció i persecució del conflicte d'interessos, el frau i la corrupció i la documentació de les actuacions relacionades.
5. Elaboració d'una matriu de riscos per portar a terme l'avaluació periòdica dels riscos vinculats a la gestió dels fons Next Generation, entra d'altres.
6. Executar el pla de control intern que, quan s'escaigui, s'aprovi pel Comitè antifrau.
7. Anàlisi de les comunicacions dels possibles indicis de frau i estudiar i valorar-les.
8. Comunicar al superior jeràrquic i, en el cas pertinent, a l'òrgan col·legiat, per a l'avaluació dels fets del presumpte frau o corrupció.
9. En el cas particular, després de l'avaluació pel Comitè antifrau, elevar a un superior jeràrquic els assumptes que rebí que poguessin ser constitutius de frau o corrupció per a la seva reemissió a la institució que procedeixi d'acord amb la tipologia i abast del presumpte frau o corrupció. En aquells casos susceptibles d'afectar a l'àmbit del PRTR, s'hauran de comunicar a la Secretaria General de Fons Europeus del Ministeri d'Hisenda, autoritat responsable del Mecanisme de Recuperació i Resiliència, els fets produïts i les mesures adoptades quan es tracti d'un possible frau, així com un frau constatat.
10. Iniciar una informació reservada per avaluar possibles responsabilitats i, quan s'escaigui, procedir a comunicar els fets a l'òrgan competent per raó de la matèria, a efectes de que avaluï la procedència de l'obertura d'un expedient per infracció en matèria econòmic-pressupostària, prevista a la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, o bé l'inici d'un expedient de caràcter disciplinari.

2.5 Procediment pel tractament del possible conflicte d'interès

En el PIE elaborat pel Consorci, s'incideix des d'un principi en què l'ètica pública va més enllà de la regulació dels grups d'interès o dels conflictes d'interessos i que afecta a tots els aspectes del treball dels servidors públics. En aquest sentit, el PIE també remarca el que s'indica la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, pel que fa als principis d'actuació dels servidors públics, els quals, desenvoluparan la seva activitat amb plena dedicació i respecte a la normativa reguladora d'incompatibilitats i conflictes d'interès.

Més endavant en el PIE, es fa menció sobre el fet que hi ha diverses mesures institucionals preventives per combatre la corrupció i mecanismes dissenyats per reduir la motivació per tenir un capteniment corrupte.⁴ En són alguns exemples els programes d'educació ètica,

---

⁴ Miller, S. (17 / 12 / 2018). Corruption. Recollit de Stanford Encyclopedia of Philosophy Web site: <https://plato.stanford.edu/entries/corruption/>

mecanismes per reduir les facultats d'aquells motivats en incórrer en capteniments corruptes, legislar per reduir els oligopolis per prevenir cartels i augmentar la desconfiança entre corruptes, la democratització i separació de poders i mecanismes per eliminar o reduir les oportunitats d'incórrer en corrupció o conflictes d'interessos o mecanismes per exposar el comportament corrupte com per exemple òrgans de supervisió o mitjans de comunicació.

Per la seva banda, a la comunicació 2021/C 121/01, la Comissió Europea aporta orientacions sobre com evitar i gestionar les situacions de conflicte d'interessos en concordança amb el reglament financer.

Així, els possibles actors implicats en el conflicte d'interessos poden ser els següents:

1. Els treballadors públics que realitzen tasques de gestió, control i pagament i altres agents sobre els quals s'ha delegat alguna d'aquestes funcions.
2. Aquells beneficiaris provats, socis, contractistes i subcontractistes, les actuacions dels quals estiguin finançades amb fons, i que puguin actuar en favor dels seus propis interessos però en contra dels interessos financers de la Unió, en el marc del conflicte d'interessos.

Atenent a les situacions que motivarien el conflicte d'interessos, es poden distingir entre les següents:

1. Conflicte d'interessos aparent:

Aquest conflicte d'interessos es produeix quan els interessos privats d'un treballador públic o beneficiari son susceptibles de comprometre l'exercici objectiu de les seves funcions o obligacions. Això no obstant, finalment no es troba cap vincle identificable o individual en aspectes concrets de la seva conducta, el comportament o les relacions de la persona.

2. Conflicte d'interessos potencial:

Sorgeix quan un treballador públic o beneficiari té interessos privats de tal naturalesa que podrien ser susceptibles d'ocasionar un conflicte d'interessos en el cas que tingués que assumir determinades responsabilitats oficials en un futur.

3. Conflicte d'interessos real:

Implica un conflicte entre el deure públic i els interessos privats d'un treballador públic o en el que un treballador públic té interessos personals que poguessin influir de manera indeguda en el desenvolupament del seu deure i responsabilitat oficial. En el cas d'un beneficiari, implicaria un conflicte entre les obligacions concretes al sol·licitar l'ajuda dels fons i els seus interessos privats que poguessin influir de manera indeguda en el desenvolupament de tals obligacions.

Pel que fa a l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la que es configura el sistema de gestió del PRTR, estableix l'obligatorietat de disposar d'un procediment per a abordar el conflicte d'interessos i de complimentar la Declaració d'Absència de Conflicte d'Interessos (DACI) en els procediments d'execució del PRTR.

Així, en aplicació del que disposa la normativa citada anteriorment, s'indiquen a continuació les mesures elaborades concretament a adoptar per a evitar les situacions de conflicte d'interès i per a detectar-les i gestionar-les en cas que es produeixin:

Mesures relacionades amb la prevenció del conflicte d'interès

- a) Elaboració d'un document específic en relació amb la prevenció, detecció i gestió del possible conflicte d'interès i difusió d'aquest entre el personal de l'entitat.

Aquest document s'haurà de publicar a la intranet del Consorci essent aquesta publicació comunicada a tot el personal mitjançant correu electrònic.

b) Divulgació d'informació sobre el conflicte d'interès.

Pot ser objecte de divulgació la informació següent:

- I. Pla d'Integritat Ètica del Consorci i el document d'accions.
  - II. El codi de conducta del Consorci.
  - III. El Protocol de prevenció del frau i la corrupció en matèria de contractació pública del Consorci.
  - IV. El conflicte d'interessos a la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic.
  - V. La Comunicació 2021/C 121/01 de la Comissió Europea (Orientacions sobre com evitar i gestionar les situacions de conflicte d'interès en relació amb el Reglament financer).
  - VI. El conflicte d'interès a la Llei 38/2003, de 17 de novembre, General de subvencions.
- c) Redacció obligatòria d'una DACI per totes les persones que intervinguin en un procediment d'execució del PRTR. En tot cas, l'òrgan de contractació o el president en representació del mateix, el personal que redacti els documents de les licitacions, els experts que avaluin les ofertes, el personal tècnic que elabori els informes de valoració i d'ofertes anormalment baixes així com altres òrgans col·legiats que intervinguin en els procediments, el responsable del contracte i els qui participin en la gestió econòmica de l'expedient.

Les declaracions d'absència de conflicte d'interessos es formalitzaran un cop s'han conegut els participants en la licitació.

En el cas dels òrgans col·legiats, dita declaració es realitzarà a l'inici de la corresponent reunió per totes les persones que intervinguin a l'acte i quedarà reflectit a l'acta.

Tots els documents que recullin les declaracions d'absència de conflicte d'interessos realitzades pel personal que intervé en el procediment hauran de quedar incorporats a l'expedient per tal de preservar-se de cara a una possible auditoria.

Així mateix, la redacció d'una DACI haurà de ser un requisit a aportar pels contractistes i subcontractistes com a requisit essencial per tal d'efectuar tasques objecte del contracte que presentin un conflicte d'interessos potencial.

- d) Comunicació a un superior jeràrquic dels possibles intents dels participants en l'adjudicació de contractes d'influir indegudament en el procés de presa de decisions o d'obtenir informació confidencial.

Mesures relacionades amb la detecció i la gestió del conflicte d'interès

L'adopció de mesures preventives pot resultar no ser suficient, pel que és precís i necessari establir com detectar els conflictes d'interessos. Per la seva part, la declaració per ella mateixa no és suficient ja que, les mateixes circumstàncies de les persones poden ser canviants al llarg del procediment.

Per tant, les mesures relacionades amb la prevenció del conflicte d'interessos són les següents:

- a) Mesures ex-ante:

Comunicació al superior jeràrquic o a la Gerència del Consorci en el cas que el superior jeràrquic sigui la persona afectada pel possible conflicte d'interessos.

Quan existeixi el risc d'un conflicte d'interessos que impliqui a un membre del personal que participi en un procediment d'execució del PRTR, la persona en concret haurà de remetre la qüestió a un superior jeràrquic. Aquelles persones o entitats que tinguin coneixement d'un possible conflicte d'interessos en un procediment de contractació haurà de posar-ho immediatament en coneixement de l'òrgan de contractació del Consorci.

b) Mesures durant l'execució:

En cas que sorgeixi una situació de conflicte d'interès després de la presentació de la declaració inicial, s'haurà de declarar i posar de manifest tan bon punt se'n tingui coneixement. Al mateix temps, la persona s'haurà d'abstenir d'actuar en el procediment i remetre el cas al superior jeràrquic. És important destacar que aquest fet no implica necessàriament que la declaració inicial efectuada hagi estat falsa.

En tots els casos descrits en les lletres a) i b), la persona afectada o qui tingui coneixement del possible conflicte d'interessos, ho ha de remetre al seu superior jeràrquic, qui haurà d'analitzar els fets amb la persona implicada per tal d'esclarir la situació deixant constància per escrit si es considera que hi ha un conflicte d'interessos. En cas de ser així, s'hauran d'adoptar les mesures que procedeixin sol·licitant a la persona afectada la seva abstenció del procediment o, si s'escau, apartar-la del procediment mitjançant la seva recusació.

En cas que s'hagin comunicat al superior jeràrquic intents dels participants en el procediment d'adjudicació de contractes d'influir indegudament en el procés de presa de decisions o d'obtenir informació confidencial i es disposi de documentació que així ho acrediti, s'haurà de posar en coneixement de l'òrgan de contractació per a que adopti les mesures que, conforme a la normativa vigent, procedeixin.

c) Mesures ex-post:

En els casos en que l'existència del conflicte d'interès s'hagi detectat a posteriori de què s'hagin pogut produir els seus efectes, s'aplicarà el procediment previst pels supòsits de frau potencial.

Ahora, es documentaran els fets produïts i es posarà la situació en coneixement de la unitat en funcions de control de gestió per a la seva valoració objectiva i l'adopció de les mesures oportunes. Quan s'escaigui, es comunicaran els fets succeïts i les mesures adoptades a l'entitat decisora o a l'entitat executora que hagi encomanat l'execució de les actuacions així com a l'autoritat responsable, la qual, podrà sol·licitar la informació addicional que consideri oportuna de cara al seguiment i comunicació a l'autoritat de control.

2.6 Mesures antifrau pel que fa als quatre elements clau del cicle antifrau: prevenció, detecció, correcció i persecució

La prevenció

La prevenció és una part vital del sistema antifrau ja que evita que els conflictes d'interessos, el frau o la corrupció arribin a produir-se. A aquests efectes, cal posar en evidència l'extrema dificultat que comporta el demostrar el comportament fraudulent i el d'esmenar els perjudicis que causa, pel que és preferible prevenir l'activitat fraudulenta a haver d'actuar quan aquesta ja s'ha produït.

Així, existeix en el marc normatiu espanyol un sistema preventiu potent el qual cobreix per igual a l'actuació administrativa finançada per fons nacionals com per fons de la Unió Europea. Nogensmenys, tot i ser un sistema normatiu preventiu complert, cal adoptar certes mesures

dins del ferm compromís del Consorci en relació amb la protecció dels interessos financers de la Unió en el marc del PRTT.

D'aquesta manera, es proposa l'adopció de les mesures preventives per part del Consorci següents:

- a) La redacció d'una Declaració institucional vers el frau i un Codi de Conducta.

A aquests documents caldrà donar-los difusió entre el personal a través de la seva publicació a la intranet, si és el cas, i mitjançant la remissió d'un correu electrònic a cada membre de l'organització.

Pel que fa al Codi de Conducta, el Consorci ja disposa del PIE i del document d'accions del PIE, els quals, defineixen una infraestructura ètica a portar a terme per l'entitat la qual equivaldria perfectament a un Codi de Conducta.

- b) L'elaboració d'un document relatiu a la prevenció, detecció i gestió dels possibles conflictes d'interessos.

Aquest document ha de donar informació al personal sobre les diferents modalitats de conflicte d'interès, les formes d'evitar-lo i la normativa vigent en relació amb aquesta matèria alhora que es recull un procediment a seguir en el cas que se'n detecti un cas.

En aquest cas, el Protocol de prevenció del frau i la corrupció en matèria de contractació pública del Consorci elaborat per FAD Legal Boutique, SLP, també es considera apte per a tals finalitats.

- c) Identificació d'una unitat de l'entitat a la que se li assigni les funcions que es deriven de l'elaboració, aplicació i seguiment del Pla Antifrau i de les mesures que se'n deriven, que realitzi l'avaluació del frau, que examini les denúncies, avalui les situacions que puguin ser constitutives de frau o corrupció i, quan procedeixi, que les comuniqui a les entitats que correspongui així com que proposi mesures correctives.

- d) Informar al personal de l'organització mitjançant la publicació a la web del Consorci de l'existència dels diferents canals de denúncies al seu abast:

En primer lloc, el canal intern de denúncies d'acord amb la Directiva 2019/1037⁵ d'alertadors de corrupció, la qual, estipula com a obligatori disposar d'un canal intern de denúncies per part de les administracions públiques, incloses les entitats locals. A aquests efectes, el Consorci AOC està desenvolupant una solució tècnica que posarà a disposició dels ens locals.

En segon lloc, el canal de denúncies extern habilitat per l'Oficina Antifrau de Catalunya per poder denunciar qualsevol mala pràctica en el sector públic català.

Finalment, el canal de denúncies extern habilitat pel Servicio Nacional de Coordinación Antifraude (SNCA) per la comunicació d'informació sobre frau o irregularitats.

- e) Realitzar una avaluació inicial de riscos de perjudici als interessos financers de la Unió, de la seva probabilitat de materialització i del seu impacte eventual.

Resultaria convenient que aquesta avaluació s'estengués als nivells inferiors de l'entitat en funció de la tipologia d'actuacions que cadascun d'aquests nivells desenvolupi per a la materialització de les mesures del PRTR (contractes, subvencions...).

Així, una avaluació del risc adient esdevé un instrument de racionalització de la gestió cabdal, proporcionant les garanties suficients pel que fa a la protecció dels interessos financers de la Unió Europea.

---

⁵ Directiva (UE) 2019/1937 del Parlament i del Consell Europeu de 23 d'octubre de 2019 relativa a la protecció de les persones que informen sobre infraccions del Dret de la Unió.

Els cinc passos de l'autoavaluació són els següents:

1. La quantificació de la probabilitat i l'impacte del risc de frau específic (risc brut).

El risc brut fa referència al nivell de risc abans de tindre en compte l'efecte dels controls existents o planejats amb referència a un període temporal.

2. L'avaluació dels controls de mitigació actuals per disminuir el risc brut.
3. L'avaluació del risc net tenint en compte l'efecte dels controls actuals i la seva eficàcia.

El risc net es refereix al nivell de risc després de tindre en compte l'efecte dels controls existents i la seva eficàcia, és a dir, la situació a dia d'avui.

4. La definició de controls addicionals que disminueixin el risc net.
5. L'avaluació del risc objectiu o residual després dels controls addicionals planejats. El risc objectiu o residual es refereix al risc després de tindre en compte els controls actuals i els planejats.

A aquests efectes, resulta fonamental destacar l'eina d'avaluació de riscos que ha proposat la Comissió Europea en el seu document "Avaluació del risc de frau i mesures contra el frau eficaces i proporcionals, orientacions pels Estats membres i les autoritats del Programa de Fons Estructurals i d'Inversió Europeus".⁶

La detecció

En relació amb la detecció, es proposen les mesures següents, restant a la valoració de l'entitat decisora/executora la seva adopció i, en tot cas, la seva adaptació i concreció:

A) Elaboració d'un catàleg de banderes vermelles o indicadors de risc per a la lluita contra el frau i la corrupció en l'àmbit de l'actuació de l'entitat decisora/entitat executora, amb definició del procediment a seguir en el cas de que es detectin alguna de les banderes vermelles.

Les banderes vermelles són senyals d'alarma, pistes o indicis de possible frau. L'existència d'una bandera vermella no implica necessàriament l'existència de frau, però si indica que una determinada àrea d'activitat necessita atenció extra per descartar o confirmar un frau potencial.

POSSIBLES INDICADORS DE RISC:

CONTRACTACIÓ	
A	PLECS AMUNTATS A FAVOR D'UN LICITADOR
1	S'ha presentat una única oferta o el nombre de licitadors és anormalment baix.
2	Existeix una similitud constatable entre els plecs del procediment de contractació i els serveis i/o productes del contractista adjudicatari.
3	S'han rebut queixes en aquest sentit per part de licitadors.
4	Els plecs del procediment de contractació inclouen prescripcions que disten de les aprovades en procediments previs similars.
5	Els plecs incorporen clàusules inusuals o poc raonables.

6	S'està definint pel poder adjudicador una marca concreta en lloc d'un producte genèric.
7	Absència de mesures d'informació i publicitat en la documentació relativa al procediment de contractació i/o insuficiència de terminis per a la recepció d'ofertes.
B	COL·LUSIÓ A LA LICITACIÓ
8	El resultat de la licitació ens porta a l'adjudicació del contracte a una oferta excessivament alta en comparació amb els costos previstos, amb les llistes de preus públiques, amb obres o serveis similars o mitjanes de la indústria o amb preus de referència del mercat.
9	Totes les ofertes presentades inclouen preus elevats de forma continuada. Constatària: Possibles acords entre els licitadors en els preus oferts.
10	Davant la presència de nous licitadors les ofertes baixen considerablement.
11	Els adjudicataris van tornant la seva participació per regió, tipus de feina, tipus d'obra, etc. Constatària: Possibles acords entre els licitadors pel repartiment del mercat.
12	Existeixen subcontractistes que van participar a la licitació.
13	Existeixen patrons d'ofertes inusuals (ex: s'oferta exactament el pressupost del contracte, els preus de les ofertes són massa alts, massa propers, etc.).
14	Evidència de connexions entre licitadors (ex: domicilis comuns, personal, números de telèfon, etc.).
15	Comunica el contractista a subcontractistes que també participen com a licitadors.
16	Competeixen sempre certes companyies i d'altres no ho fan mai.
17	Existeixen licitadors ficticis.
18	Evidència de que certs licitadors intercanvien informació, obtenint així acords informals.
19	Major probabilitat de col·lusió en determinats sectors: pavimentació asfàltica, construcció d'edificis, dragatge, equips elèctrics, eliminació de residus?
C	CONFLICTE D'INTERESSOS
20	S'afavoreix a un contractista o venedor en concret, sense cap explicació o amb caràcter inusual i/o existeix un comportament inusual per part d'un funcionari/empleat per obtenir informació sobre un procediment de licitació del que no està a càrrec.
21	Algun membre de l'òrgan de contractació ha treballat per a una empresa que participa en la licitació de forma immediatament anterior a la seva incorporació al lloc de treball en l'organisme d'adjudicació.
22	Existeix alguna vinculació familiar entre un funcionari/empleat de l'òrgan de contractació i algun licitador.

23	Es produeixen reiteracions en les adjudicacions a favor d'un mateix licitador.
24	S'accepten alts preus i treballs de baixa qualitat.
25	No es presenta DACI pels funcionaris/empleats encarregats de la contractació o es fa de forma incompleta.
26	El funcionari/empleat encarregat de la contractació no accepta un ascens que suposa abandonar els processos de contractació.
27	Fa negocis propis el funcionari/empleat participant en la contractació.
28	Existeix relació social més enllà de la part estrictament professional entre un funcionari/empleat que participa en el procés de Contractació i un proveïdor de serveis o productes.
29	Inexplicablement s'ha incrementat la riquesa o el nivell de vida del funcionari/empleat participant en la contractació.
D	MANIPULACIÓ DE LES OFERTES PRESENTADES
30	Han existit queixes (denúncies, reclamacions, etc.) de licitadors.
31	Existeix una falta de control i inadequació dels procediments de Licitació.
32	Hi ha indicis que evidencien canvis en les ofertes després de la recepció d'aquestes.
33	Existeixen ofertes que han estat excloses per l'existència d'errors.
34	Hi ha licitadors capacitats que han estat descartats per raons dubtoses.
35	S'han rebut menys ofertes que el número mínim requerit i encara i així es continua amb el procediment, sense declarar-se desert. O bé, s'ha declarat desert el procediment i torna a convocar-se malgrat rebre ofertes admissibles d'acord amb els criteris que configuren els plecs.
E	FRACCIONAMENT DE LA DESPESA
36	S'observen dues o més adquisicions amb objecte similar efectuades a favor d'idèntic adjudicatari, amb la única finalitat de no utilitzar procediments amb garanties més grans de concurrència.
37	Les compres s'han separat injustificadament, exemple, contractes separats de mà d'obra i materials, estant ambdós por sota dels llindars de licitació oberta.
38	Existeixen compres seqüencials per sota dels llindars d'obligació de publicitat de les licitacions.
F	BARREJA DE CONTRACTES
39	Hi ha factures similars presentades en diferents feines o contractes.
40	El contractista factura més d'una feina en el mateix període de temps.
G	CÀRREGA ERRÒNIA DE COSTOS
41	Les càrregues laborals són excessives o inusuals.
42	Les càrregues laborals són incompatibles amb la situació del contracte.

43	Hi ha canvis aparents en els fulls de controls de temps.
44	Inexistència de fulls de control de temps.
45	Hi ha costos materials idèntics imputats a més d'un contracte.
46	S'imputen costos indirectes com costos directes.

SUBVENCIONS	
A	LIMITACIÓ DE LA CONCURRÈNCIA
1	Falta de la suficient difusió a les bases reguladores/convocatòria, incomplint els principis de publicitat i transparències. Es pot produir, entre altres, per l'incompliment dels mitjans obligatoris establerts en la LGS i/o en d'altres mitjans de difusió.
2	Falta una definició clara en la convocatòria dels requisits que han de complir els beneficiaris/destinatari dels ajuts/subvencions
3	Inobservança dels terminis establerts en les bases reguladores/convocatòria per a la presentació de sol·licituds
4	Es produeix l'absència de publicació dels barems als Butlletins Oficials corresponents quan resulten aplicables a subvencions concedides.
5	El beneficiari/destinatari dels ajuts incompleix l'obligació de garantir la concurrència en cas que necessiti negociar amb proveïdors. Incompliment dels articles 31.3 i 29.7 de la LGS.
B	TRACTE DISCRIMINATORI EN LA SELECCIÓ DELS SOL·LICITANTS
6	S'incompleixen els principis d'objectivitat, igualtat i no discriminació en la selecció de beneficiaris. No se segueix un criteri homogeni per a la selecció de beneficiaris.
C	CONFLICTES D' INTERÉS EN EL COMITÈ D' AVALUACIÓ
7	S'ha influït de manera clara en l'avaluació i selecció dels beneficiaris, afavorint a algun d'ells, donant un tracte preferent, o pressionant a d'altres membres del comitè.
D	INCOMPLIMENT DEL RÈGIM D' AJUTS D' ESTAT
8	Les operacions finançades constitueixen ajuts d'estat i no s'ha seguit el procediment d'informació i notificació establert a tal efecte per la normativa europea.
E	DESVIACIÓ DE L'OBJECTIU DE SUBVENCIÓ
9	Inobservança de la finalitat establerta en la normativa reguladora de la subvenció per part del beneficiari o falta d'execució.
F	INCOMPLIMENT DEL PRINCIPI D' ADDICIONALITAT
10	Existeix un excés en el cofinançament de les operacions.
11	Existeixen varis cofinançadors que financen el mateix projecte.

12	Falta documentació que corroborei les aportacions dutes a terme per tercers (exemples: convenis, donacions, aportacions dineràries d'una altra natura, etc.).
13	Falta el caràcter de finalista del finançament aportat per tercers, no existint un criteri de repartiment de la mateixa.
14	Inexistència d'un control de les despeses i ingressos per projecte per part del beneficiari.
15	Inexistència d'un control de les fites i/o objectius assignats al projecte per part del beneficiari.
G	FALSEDAT DOCUMENTAL
16	Es constata l'existència de documents o declaracions falses presentades pels sol·licitants amb la intenció de sortir escollits en un procés de selecció. Aquesta falsedat pot versar sobre: declaracions signades, informació financera, compromisos, etc., induint a error al comitè d'avaluació.
17	S'ha manipulat el suport documental de justificació de les despeses.
H	INCOMPLIMENT DE LES OBLIGACIONS ESTABLERTES PER LA NORMATIVA NACIONAL I COMUNITÀRIA EN MATÈRIA D'INFORMACIÓ I PUBLICITAT
18	S'han incomplert els deures d'informació i comunicació. Especialment les obligacions que contenen els diferents textos normatius, tant nacionals com europeus.
I	PÈRDUA DE PISTA D'AUDITORIA
19	L'organisme ha obviat la correcta documentació de l'operació que permetria garantir la pista d'auditoria
20	La convocatòria eludeix la forma en que s'han de documentar les diferents despeses derivades de l'operació.
21	Falta en la convocatòria una definició clara i precisa de les despeses elegibles.
22	Falta en la convocatòria el mètode de càlcul de costos que han d'aplicar-se als projectes.

ENCÀRRECS	
A	EXECUCIÓ IRREGULAR DE L'ACTIVITAT (ESPECIALMENT AL SER SUBCONTRACTADA)
1	S'ha subcontractat l'activitat a dur a terme i els serveis o béns lliurats estan per sota de la qualitat esperada.
2	L'entitat que rep l'encàrrec incompleix l'obligació de garantir la concurrència en cas que es necessiti negociar amb proveïdors.
3	L'entitat que rep l'encàrrec incompleix l'obligació de garantir la concurrència en cas de subcontractació.
4	Els treballs subcontractats no compleixen amb la qualificació de la mà d'obra que seria adequada.

5	Es descriuen de forma inexacta les activitats que han de dur a terme els subcontractistes.
6	S'incomplixen per part dels subcontractistes les obligacions d'informació i comunicació.
7	S'incomplixen per part dels subcontractistes les mesures d'elegibilitat de la despesa.
8	El subcontractista no ha dut a terme una correcta documentació de l'operació que permeti garantir la pista d'auditoria.

En base a l'avaluació de risc duta a terme, podria ser raonable establir un mostreig que determinés, entre d'altres possibilitats, les següents:

- Que les revisions es facin només en moments concrets (en cas de concessió de subvencions en les que el nombre de possibles beneficiaris sigui molt elevat, que les verificacions es duguin a terme en relació a una mostra d'interessats).
- Igualment, per a la detecció de les possibles banderes vermelles, s'ha de valorar la possibilitat de realitzar comprovacions mitjançant consultes a bases de dades existents, públiques o privades (plataforma de contractació del sector públic, base de dades nacional de subvencions, registre mercantil, etc.) que permetin conèixer les possibles vinculacions entre empreses i/o amb els participants en els procediments de concessió d'ajuts o d'adjudicació de contractes

FORMAT DE LLISTAT DE COMPROVACIÓ DE BANDERES VERMELLES:

Procediment (identificació de l'expedient)

Data de complimentació.

Descripció de la bandera vermella	¿S'ha detectat en el procediment alguna bandera vermella de les definides per l'entitat?			Observacions	Mesures adoptades o a adoptar
	Sí	No	No aplica		

Nom, cognoms i lloc de treball de qui omple la documentació

Signatura de qui omple la documentació

La correcció i la persecució

La intencionalitat és un element propi del frau segons el concepte recollit a la Directiva PIF.⁷ Demostrar l'existència de tal intencionalitat i, per tant, la decisió sobre l'existència o no de frau als interessos financers de la Unió, no correspon als òrgans administratius sinó als òrgans

⁷ Directiva (UE) 2017/1371 del Parlament i del Consell Europeu de 5 de juliol de 2017 sobre la lluita contra el frau que afecta als interessos financers de la Unió a través del Dret penal.

jurisdiccionals de l'ordre penal que hagin d'enjudiciar la conducta de que es tracti. No obstant això, en l'àmbit estricte de les seves funcions, els òrgans administratius han de dur a terme, sobre la base de la documentació de que disposin, una valoració preliminar sobre la possible existència de tal intencionalitat o, en el seu cas, sobre l'absència de la mateixa de cara a decidir si una determinada conducta s'ha de remetre a aquests òrgans jurisdiccionals o al Ministeri Fiscal perquè sigui investigada i, quan procedeixi, sancionada penalment.

Per a la correcció i persecució dels casos en que es detecti una conducta que pugui ser constitutiva de frau, es proposa el protocol següent el qual s'hauria d'orientar des de la perspectiva de les competències administratives.

El procediment a seguir es recull a continuació:

- a) El titular de l'òrgan administratiu responsable del procediment administratiu en que es tingui coneixement d'una conducta que pogués ser constitutiva de frau o corrupció, un cop analitzada la possible existència d'alguna de les banderes vermelles definides en el Pla de mesures antifrau o que hagi estat coneguda per qualsevol altra circumstància haurà de:
  - I. Recopilar tota la documentació que pugui constituir evidències d'aquest frau.
  - II. Suspendre immediatament el procediment, quan sigui possible, conforme a la normativa reguladora del mateix.
  - III. Elaborar un informe descriptiu dels fets que han passat.
  - IV. Traslladar l'assumpte, juntament amb un informe i l'evidència documental, a la unitat amb funcions de control de gestió per a la valoració de la possible existència de frau.
  - V. Adoptar les mesures que conforme a la normativa reguladora del procediment hagi o pugui adoptar per evitar la concurrència de frau.

A títol d'exemple, si el fet que pogués ser constitutiu de frau fos conegut per l'òrgan administratiu responsable del procediment administratiu quan encara té competències administratives (depenent de la fase en la que es trobi el procediment) haurà d'adoptar les mesures corresponents per evitar que el frau tingui lloc. Igualment, si, per exemple, la unitat amb funcions de control de gestió rep una denúncia de plecs arreglats i l'òrgan administratiu responsable del procediment administratiu encara té competències administratives (depenent de la fase en la que es trobi el procediment) actuarà com sigui convenient per evitar la concurrència de frau, fent la comunicació el més ràpid possible al responsable del procediment; mentre si es rep la denúncia en un moment posterior, fase en la que ja ha finalitzat el procediment administratiu i, donat que no té competències d'investigació, s'haurà de comunicar la situació a les autoritats competents. El propi òrgan gestor haurà de valorar si té competències per corregir o proposar la correcció o bé ha d'anar a l'òrgan competent que procedeixi.

- b) Tan bon punt es tingui coneixement per part de la unitat mencionada, per qualsevol via, de l'existència d'indicis de frau o corrupció, ja sigui d'ofici o a partir de la informació que li puguin remetre òrgans administratius, es notificarà pel camí formal als organismes implicats en la realització de les nomenades actuacions, projectes i/o subprojectes, en cas que no coincideixin amb els òrgans administratius que li van comunicar l'assumpte.

Els organismes implicats estaran obligats a la remissió de quanta informació sigui sol·licitada per la unitat amb funcions de control de gestió, sempre que estigui vinculada amb els fets que van motivar la notificació, garantint la confidencialitat i tractament de la informació degut a la informació rebuda, respectant la normativa de protecció de dades.

En el cas que siguin els òrgans tramitadors responsables dels procediments els que coneguin l'existència d'indicis de frau es dirigiran, com s'ha indicat a la lletra a), directament a la unitat amb funcions de control de gestió, aportant la documentació corresponent, a efectes de la seva valoració i tramitació de les actuacions que corresponguin.

- c) Aquesta unitat avaluarà de manera objectiva la possible existència de frau o corrupció, amb la finalitat de decidir si una determinada conducta ha de ser denunciada davant dels òrgans jurisdiccionals competents o davant del Ministeri Fiscal perquè sigui investigada i, en el seu cas, sancionada penalment.

En el cas que es consideri que pogués ser constitutiu de frau, aquesta unitat remetrà l'assumpte a l'òrgan col·legiat per a la seva valoració i proposta d'elevació a l'òrgan competent i, en el seu cas, la seva remissió a la institució que procedeixi d'acord amb la tipologia i abast del presumpte frau (Oficina Antifrau de Catalunya i/o Servei Nacional de Coordinació Antifrau i/o Ministeri Fiscal).

En relació amb la comunicació del SNCA, s'ha de recordar que tant els ciutadans com els treballadors públics, en cas d'indicis de frau que afectin a fons europeus, per febleses o falta d'operativitat en els sistemes de comunicació interna, podran comunicar els indicis de frau o els fets presumptament fraudulents al SNCA a través del Canal de denúncies extern Infofraude per a la seva valoració i eventual comunicació a l'Oficina Europea de Lluita contra el Fraude.

Per a la remissió al SNCA de sospites de frau i frau constatat s'estarà a les comunicacions emeses per aquest servei i al que estableixin en el seu cas.

- d) En aplicació de l'article 6.6 de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, es notificaran els fets produïts i les mesures adoptades a la corresponent entitat decisora (o a l'entitat executora que li hagi encomanat l'execució de les actuacions, que en aquest cas serà aquesta la que els comunicarà a l'entitat decisora), responsable última del compliment dels projectes. L'entitat decisora comunicarà l'assumpte a l'Autoritat Responsable, aquesta última podrà sol·licitar informació addicional que consideri oportuna de cara al seu seguiment i comunicació a l'Autoritat de Control.
- e) Addicionalment i en paral·lel, s'haurà d'iniciar una informació reservada per depurar responsabilitats i incoar el corresponent expedient disciplinari.

Així, la unitat amb funcions de control de gestió iniciaria un expedient d'informació reservada per avaluar possibles responsabilitats i, en el seu cas, procedirà comunicar els fets a l'òrgan competent per raó de la matèria, amb la finalitat que avaluï la procedència de l'obertura d'un expedient per infracció en matèria econòmic-pressupostària, prevista a la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, o bé l'inici d'un expedient de caràcter disciplinari.

- f) L'entitat afectada haurà d'avaluar la incidència del possible frau mitjançant la revisió de tots aquells projectes i/o subprojectes que hagin pogut estar exposats al mateix, determinant la seva qualificació com a sistèmic o puntual i, en tot cas, retirar els projectes i/o subprojectes o la part dels mateixos afectats pel frau i finançats o a finançar pel MRR.
- g) En tot cas, s'exigirà la recuperació per les autoritats competents dels imports indegudament desemborsats per aquestes, garantint processos sòlids de recuperació de fons, especialment de la UE, que s'hagin emprat de forma fraudulenta. L'aplicació d'aquestes sancions i, la seva visibilitat, són essencials per gaudir i dissuadir la comissió del frau, havent d'actuar amb determinació i agilitat.

En aquesta fase s'ha de garantir una cooperació entre les autoritats participants en el procediment, tant administratives com judicials, i molt especialment, en el tractament de les dades, confidencialitat i conservació dels arxius i proves resultants dels procediments.

- h) Finalitzada la investigació o transferida a les autoritats competents, s'haurà de mantenir un adequat seguiment, per promoure qualsevol canvi o revisió dels mecanismes de control relacionats amb el frau potencial o provat.

Per últim, s'ha d'indicar la necessitat de que en el Pla de mesures antifrau es descriuïn

els procediments i controls relacionats amb el frau efectiu o potencial, que s'hauran de transmetre a la corresponent revisió de l'avaluació del risc de frau.

3. ANNEX

3.1 Declaració institucional vers el frau

El Consorci per a la Gestió dels Residus del Vallès Oriental té la condició d'Entitat Executora del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència segons el dispost a l'Ordre 1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació i Resiliència, en el que li correspongui en l'àmbit de les seves competències, l'execució de projectes o subprojectes de les reformes i inversions incloses en el Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

El Reglament (UE) 2021/241 del Parlament i del Consell Europeu de 12 de febrer de 2021 pel que s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència estableix la obligació que tenen els Estats Membres d'aplicar mesures adequades per a protegir els interessos financers de la Unió i per vetllar perquè la utilització dels fons en relació amb les mesures finançades pel Mecanisme de Recuperació i Resiliència s'ajusti de ple al Dret aplicable de la Unió i al nacional, en particular, en el que fa referència a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos.

La Presidència juntament amb la Gerència del Consorci per a la Gestió dels Residus del Vallès Oriental volen manifestar el ferm compromís de l'entitat amb els estàndards més elevats pel que fa al compliment de les normes jurídiques, ètiques i morals i la seva adhesió als més estrictes principis d'integritat, objectivitat i honestedat, de manera que la seva activitat sigui percebuda per tots els agents amb els quals es relaciona com a oposada al frau i la corrupció en qualsevol de les formes.

El personal del Consorci per a la Gestió dels Residus del Vallès Oriental, en el seu caràcter de treballadors públics, assumeix i comparteix aquest compromís tenint, entre altres deures, el deure de vetllar pels interessos generals, amb subjecció i observança de la Constitució, l'Estatut de Catalunya i la resta de l'ordenament jurídic, i actuar amb els principis següents: Objectivitat, integritat, neutralitat, responsabilitat, imparcialitat, confidencialitat, dedicació al servei públic, transparència, exemplaritat, austeritat, accessibilitat, eficàcia, honradesa, promoció de l'entorn cultural i mediambiental i el respecte a la igualtat entre homes i dones.⁸

S'ha elaborat un Pla de mesures antifrau que sumat al Pla d'Integritat Ètica i al Protocol de prevenció del frau i la corrupció en matèria de contractació pública pretén posar en marxa mesures eficaces i proporcionades de lluita contra el frau i la corrupció basat en un plantejament proactiu, estructurat i específic per gestionar el risc de frau que doni garanties de que la despesa en que s'ha incorregut en actuacions del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, entre d'altres, està lliure de conflicte d'interès, frau i corrupció. Així, s'ha partit de l'avaluació del risc de frau realitzada a tals efectes. Addicionalment, es compta amb procediments per a prevenir, detectar i denunciar situacions que poguessin constituir frau o corrupció i pel seguiment de les mateixes.

L'objectiu d'aquesta política és promoure una cultura que desanimi tota l'activitat fraudulenta i que faciliti la seva prevenció i detecció, promovent el desenvolupament de procediments efectius per a la gestió d'aquests supòsits dins de l'organització.

En definitiva, el Consorci per a la Gestió dels Residus del Vallès Oriental, té una política de tolerància zero davant el frau i la corrupció i ha establert un sistema de control robust, dissenyat especialment per a prevenir i detectar, en la mesura del possible, els actes de frau i corregir el seu impacte en cas de produir-se.

Data i signatura.

---

⁸ Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el Text Refós de la Llei de l'Estatut Bàsic del Treballador Públic. Article 52.

3.2 Model de Declaració d'Absència de conflicte d'Interès

A fi de garantir la imparcialitat en el procediment de contractació esmentat més amunt, el sotassinat, com a participant en el procés de preparació i tramitació de l'expedient, declara:

Primer. Que està informat del següent:

1. L'article 61.3 «Conflicte d'interessos», del Reglament (UE, Euratom) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell, del 18 de juliol del 2018 (Reglament financer de la UE) estableix que hi ha conflicte d'interessos quan l'exercici imparcial i objectiu de les funcions es vegi compromès per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol altre motiu directe o indirecte d'interès personal.
2. L'article 64 «Lluita contra la corrupció i la prevenció dels conflictes d'interessos» de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, té la finalitat d'evitar qualsevol distorsió de la competència i garantir-ne la transparència en el procediment i assegurar la igualtat de tracte de tots els candidats i licitadors. Defineix el conflicte d'interessos com qualsevol situació en què el personal al servei de l'òrgan de contractació, que a més participi en el desenvolupament del procediment de licitació o pugui influir en el seu resultat, tingui directament o indirectament un interès financer, econòmic o personal que pugui semblar que compromet la seva imparcialitat i independència en el context del procediment de licitació.
3. L'article 23 «Abstenció», de la Llei 40/2015, d'1 octubre, de règim jurídic del sector públic, estableix que s'han d'abstenir d'intervenir en el procediment «les autoritats i el personal al servei de les administracions en els quals es donin algunes de les circumstàncies assenyalades a l'apartat següent», que són les següents:
  - a) Tenir interès personal en l'assumpte de què es tracti o en un altre en la resolució del qual pogués influir la d'aquell; ser administrador de societat o entitat interessada, o tenir qüestió litigiosa pendent amb algun interessat.
  - b) Tenir un vincle matrimonial o una situació de fet assimilable i el parentiu de consanguinitat dins del quart grau o d'afinitat dins del segon, amb qualsevol dels interessats, amb els administradors d'entitats o societats interessades i també amb els assessors, representants legals o mandatari que intervinguin en el procediment, així com compartir despatx professional o estar-hi associat per a l'assessorament, la representació o el mandat.
  - c) Tenir amistat íntima o enemistat manifesta amb alguna de les persones esmentades a l'apartat anterior.
  - d) Haver intervingut com a pèrit o com a testimoni en el procediment de què es tracti.
  - e) Tenir relació de servei amb la persona natural o jurídica interessada directament en l'assumpte, o haver-li prestat en els dos darrers anys serveis professionals de qualsevol tipus i en qualsevol circumstància o lloc.

Segon. Que no es troba en cap situació que es pugui qualificar de conflicte d'interessos de les indicades a l'article 61.3 del Reglament financer de la UE i que no concorre en la seva persona cap causa d'abstenció de l'article 23.2 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic que pugui afectar el procediment de licitació.

Tercer. Que es compromet a posar en coneixement de l'òrgan de contractació, sense dilació, qualsevol situació de conflicte d'interessos o causa d'abstenció que pugui concórrer.

Quart. Que és coneixedor que una declaració d'absència de conflicte d'interessos que es demostrï que sigui falsa comportarà les conseqüències disciplinàries / administratives / judicials que estableix la normativa aplicable.

(Data i signatura, nom complet i document d'identitat)